

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра банківської справи _____

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

(підпис)

“ 14 ” травня 2024 р.

РЕФЕРАТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування
за бакалаврською програмою професійного спрямування
«Міжнародний банківський бізнес»

Виконавець:
Студент МББ
Бадін М.Д.

/підпис/

Науковий керівник:
к.е.н., доцент
Гаркуша Юлія Олександрівна

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Платіжні системи та системи розрахунків грають ключову роль у функціонуванні економіки будь-якої країни, включаючи Україну. Вони забезпечують можливість суб'єктам економіки здійснювати переказ грошових коштів та виконувати розрахунки за зобов'язаннями, що виникають у процесі економічної діяльності. Надійні та ефективні платіжні системи є гарантією стабільності банківської системи та економіки в цілому.

Мета дослідження. Аналіз сучасного стану національних платіжних систем та визначення проблем та перспектив їх функціонування.

Завдання дослідження:

- Визначити теоретичні аспекти функціонування платіжних систем
- Дослідити засади функціонування національних платіжних систем
- Вивчити нормативно-правову базу функціонування національної платіжної системи в Україні
- Оцінити діяльність системи електронних платежів
- Проаналізувати діяльність систем масових платежів в Україні
- Дослідити розвиток ринку платіжних карток в Україні
- Дослідити зарубіжний досвід функціонування платіжних систем
- Визначити проблеми та перспективи розвитку національних платіжних систем в Україні

Об'єктом дослідження є процес функціонування платіжних систем.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні основи функціонування міжнародних та вітчизняних платіжних систем.

Методи дослідження

— таблицний метод, що вбачає у собі формування даних в таблиці, та формування зведених таблиць на основі вже побудованих;

- графічний метод – графічна інтерпретація досліджуваної проблеми та подання інформації у вигляді графіків, діаграм, рисунків, схем тощо;
- комплексний аналіз нормативно-правої бази України;
- метод власних спостережень, що був використаний для формування вихідної гіпотези про стан платіжних систем в Україні.

Інформаційна база дослідження. Статистичну і фактологічну основу дослідження складають закони України, постанови та декрети Кабінету Міністрів України, укази Президента України, нормативні документи Національного банку України, банківських установ, підприємств, а також статистика світового банку складають статистичну і фактологічну основу дослідження. Теоретичну основу дослідження складають наукові статті вітчизняних і зарубіжних вчених.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (15 найменувань) та 3-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 81 сторінку. Основний зміст викладено на 60 сторінках. Робота містить 4 таблиці, 10 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі кваліфікаційної роботи «**Теоретичні аспекти функціонування національної платіжної системи**» досліджено теоретичні аспекти функціонування платіжних систем, засади функціонування національних платіжних систем, нормативно-правова база функціонування національної платіжної системи в Україні. За результатами проведеного дослідження у першому розділі зроблені наступні висновки, що платіжні системи є невід’ємною складовою економіки.

У другому розділі «**Аналіз діяльності національних платіжних систем в Україні**» проведено аналіз діяльності системи електронних платежів, аналіз діяльності систем масових платежів в Україні, дослідження розвитку ринку платіжних карток в Україні. В даному розділі розкрито питання аналізу діяльності національних платіжних систем в Україні.

У третьому розділі «**Перспективи розвитку національних платіжних систем в Україні**» досліджено міжнародний досвід функціонування платіжних систем та проблеми та перспективи розвитку національних платіжних систем в Україні. Дослідивши зарубіжний досвід функціонування платіжних систем, зроблено наступний висновок.

ВИСНОВКИ

Платіжні системи та системи розрахунків є невід'ємною частиною функціонування будь-якої економіки, включаючи Україну. Вони забезпечують можливість суб'єктам економіки переказувати грошові кошти та виконувати розрахунки за зобов'язаннями, що виникають у процесі діяльності. Надійні та ефективні платіжні системи є ключовим чинником стабільності банківської системи та економіки в цілому.

Україна активно впроваджується у світовий платіжний простір, а Національний банк України встановив Національну систему масових електронних платежів для сприяння безготівковим розрахункам серед населення. Жорстка конкуренція між банками за сегменти ринку платіжних карток є важливим фактором для забезпечення ефективності платіжної системи країни та задоволення потреб населення у безготівкових оплатах за товари та послуги.

Платіжна система є необхідною для здійснення переказу коштів та розрахунків, що становить основу для функціонування грошово-кредитних відносин та економічної активності в цілому. Розробка ефективних правил і структур платіжної системи, забезпечення безпеки та надійності її функціонування є важливим завданням для забезпечення стабільності та розвитку економіки країни. Таким чином, подальше вивчення та вдосконалення національної платіжної системи має велике значення для фінансової стабільності та економічного зростання.

Ми розглянули функції та організаційні аспекти функціонування національних платіжних систем. Основна увага була приділена ролі міжнародних платіжних систем у забезпеченні грошових трансакцій між різними країнами та міжнародними організаціями.

У контексті швидкого розвитку технологій та їх впливу на платіжні системи, ці прогалини у правовому регулюванні можуть стати перешкодою для подальшого розвитку електронних платіжних систем в Україні. Тому, вирішення цих питань стає надзвичайно важливим для створення сприятливого середовища для їх функціонування та розвитку.

Пропоновані підходи до вдосконалення правового регулювання платіжних систем в Україні, які враховують сучасні виклики та світовий досвід, мають потенціал покращити цю сферу. Це, у свою чергу, сприятиме подальшому розвитку цифрової економіки та євроінтеграційних процесів в країні, створюючи більш конкурентоспроможне та інноваційне середовище для бізнесу та споживачів.

Банківські установи відіграють ключову роль у функціонуванні платіжних систем. Їхня ефективна співпраця та відповідальність визначають стабільність та ефективність платіжних систем. Центральний банк, у свою чергу, грає важливу роль у нагляді за дотриманням нормативних вимог та правил функціонування платіжних систем.

Загальний висновок підкреслює необхідність постійного контролю та вдосконалення платіжних систем для забезпечення їх ефективності та надійності на міжнародному рівні.

Спостерігається позитивна динаміка розвитку ринку платіжних карток в Україні. Збільшення кількості учасників карткових платіжних систем, держателів електронних платіжних засобів та обсягів їх у обігу свідчить про поступове зростання популярності безготівкових операцій серед населення та підприємств. Цей розвиток може бути спричинений зручністю, швидкістю та безпекою безготівкових платежів, а також активною рекламою та просуванням безготівкових платіжних сервісів з боку банків та платіжних систем. Розвиток цифрових технологій у сфері фінансів несе за собою певні ризики, зокрема, ризик шахрайства та інші оперативні, системні та репутаційні ризики. Ці ризики потребують систематичного контролю та реагування з боку фінансових установ та органів регулювання. Важливо визначити, що захист електронних платежів вимагає спільних зусиль від усіх учасників, включаючи організації, користувачів та уряд. Впровадження механізмів перевірки, аутентифікації та моніторингу, таких як система 3D Secure, є кроком у напрямку забезпечення безпеки електронних транзакцій.

Дослідження виявило значне зростання обсягу платежів через карткові платіжні системи та системи переказу грошових коштів, що свідчить про зростання популярності та використання електронних платіжних послуг у країні.

Спостереження за структурою платежів на початок 2023 року показує перевагу карткових платіжних систем, що відображається у великій кількості транзакцій, здійснених через ці системи. Однак попри стабільний розвиток ринку, існують системні проблеми, такі як монополізація ринку міжнародними платіжними системами, недостатній рівень захисту прав споживачів та недостатня платіжна та фінансова грамотність деяких категорій населення.

Підвищення якості послуг та маркетингова активність компаній, що надають платіжні послуги, також є важливими аспектами для залучення клієнтів та сприяння розвитку ринку. Крім того, розвиток цифровізації у фінансовій сфері може стати додатковим стимулом для зростання ринку безготівкових платежів.

Загальною метою дослідження є стимулювання стабільного та інноваційного розвитку платіжних систем в Україні, з метою підвищення якості платіжних послуг, захисту прав споживачів та сприяння економічному зростанню країни.

Загалом, сучасних умовах платіжні системи відіграють ключову роль у функціонуванні економіки, забезпечуючи можливість ефективного переказу та розрахунків грошових коштів як між суб'єктами господарювання, так і між населенням. Розвиток технологій та впровадження інновацій сприяють появі нових можливостей для безготівкових платежів, що зростає у значенні як для бізнесу, так і для споживачів. Необхідно постійно вдосконалювати платіжні системи, забезпечуючи їхню надійність, ефективність та зручність використання, щоб вони відповідали потребам сучасного глобального ринку та сприяли стабільному розвитку економіки країни.

АНОТАЦІЯ

Бадін М.Д. «Розвиток платіжних систем в сучасних умовах»
Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності «072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за освітньою програмою «Міжнародний банківський бізнес»
Одеський національний економічний університет.
м. Одеса, 2024 рік

У роботі розглядаються теоретичні аспекти функціонування платіжних систем. Виділені характерні ознаки національних платіжних систем. Досліджено правове забезпечення функціонування платіжних систем. Проведений аналіз діяльності національних платіжних систем. Досліджено рівень розвитку ринку карткових рахунків. Визначено проблеми функціонування платіжних систем та запропоновано шляхи їх вирішення. Виявлено перспективи розвитку платіжних систем в Україні.

Ключові слова: платіжна система, безготівкові розрахунки, система електронних платежів, ринок платіжних карток, платіжна картка.

ANNOTATION

Badin M.D. "Development of payment systems in modern conditions"
Qualifying work on obtaining a bachelor's degree in the specialty
«072 "Finance, banking and insurance»
for the educational program «International banking business»
Odessa National Economics University
Odessa, 2024.

The paper considers the theoretical aspects of the functioning of payment systems. Characteristic features of national payment systems are highlighted. The legal support for the functioning of payment systems has been studied. The analysis of the activity of national payment systems was carried out. The level of development of the card account market was studied. The problems of the functioning of payment systems are identified and ways of solving them are proposed. Prospects for the development of payment systems in Ukraine have been identified.

Keywords: payment system, non-cash payments, system of electronic payments, payment card market, payment card.